

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
Nacka kommun
131 81 Nacka

Stockholm den 4 december 2017

YTTRANDE

Erstavik 25:1 Ansökan om bygglov för nybyggnad av radiomast och teknikbodas, Ert dnr B 2017-000646

Som ombud för Bauer Media AB ("Bauer") får vi härmed inkomma med följande yttrande i rubricerat ärende.

Bakgrund

Bauer har i april 2017 ingett en ansökan om bygglov för nybyggnation av radiomast och teknikbodas på fastigheten Erstavik 25:1 ("Ansökan"). Bygglövsenheten i Nacka kommun ("Bygglövsenheten") har i tjänsteskrivelse av den 7 november 2017 föreslagit att Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun ("Miljö- och stadsbyggnadsnämnden") ska avslå Ansökan.

Sammanfattande inställning

Bygglövsenheten har gjort en felaktig bedömning. Den ansökta åtgärden uppfyller de krav som uppställs i 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (2010:900) ("PBL").

Enligt 9 kap. 31 § PBL ska bygglov ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan om åtgärden 1) inte strider mot områdesbestämmelser, 2) inte förutsätter planläggning, 3) uppfyller de krav som följer i 2 kap. och delar av 8 kap. PBL. Det kan konstateras att aktuellt område inte omfattas av några områdesbestämmelser. Vidare har det inte framkommit några synpunkter på att åtgärden förutsätter planläggning eller att bestämmelserna i 8 kap. PBL inte är uppfyllda. De

synpunkter som framförts rör istället tillämpningen av bestämmelserna i 2 kap. PBL. Så som framgår nedan är dock samtliga krav som uppställs i 2 kap. PBL uppfyllda. Det ska i detta sammanhang även nämnas att samtliga remissmyndigheter tillstyrkt Ansökan. Bygglov ska därmed beviljas i enlighet med Ansökan.

Översiktsplanen

Fastigheten Erstavik 25:1 är belägen utanför detaljplanelagt område och omfattas inte av några områdesbestämmelser. Enligt gällande översiktsplan för Nacka kommun från 2012 ("ÖP:n") har området där fastigheten Erstavik 25:1 är belägen pekats ut som ett natur- och rekreationsområde.

En översiktsplan är, enligt 3 kap. 3 § PBL, inte är bindande. ÖP:n utgör alltså inte något hinder mot att bevilja bygglov om andra intressen i högre grad talar för att bygglov ska ges. Ett avsteg från ÖP:ns intention om att aktuellt område ska användas för natur- och rekreation har också skett genom att det idag finns två befintliga master ("Nackamasterna") på fastigheten. Så som nämns nedan har Länsstyrelsen Stockholm ("Länsstyrelsen") även gjort bedömningen att natur- och friluftsliv inte kommer påverkas, vilket gör att intentionerna i ÖP:n säkerställs.

Riksintresset för friluftsliv och naturmiljön

Området är utpekade som riksintresse för friluftsliv. Av 3 kap. 6 § miljöbalken (1998:808) ("MB") följer att områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

I e-postmeddelande från Klas Modin den 10 oktober 2017 har Bygglovsenheten angett att "*uppförandet av anläggningen bedöms kunna medföra viss skada på riksintresset*". Eftersom Bygglovsenheten bedömer att anläggningen endast kan medföra viss skada (och inte påtagligt skada) på riksintresset utgör riksintresset för friluftsliv inte något hinder mot att bygglov beviljas för uppförande av anläggningen. Det ska i sammanhanget även nämnas att radiomastens upptagningsytan inte är 200 000 kvm som påstås. Radiomasten är förankrad med tre stag. Stagen sträcker sig 135 meter från centrum. Med iakttagande av ett skyddsavstånd om 10 meter uppgår upptagningsytan till totalt 8 400 kvm. Risken för isras är vidare endast isolerad till ett fåtal dagar per år då extrem väderlek kan leda till is på staglinorna. Det bör vidare noteras att det inte finns några naturliga stigar intill staglinorna. Alla stigar och vandringsstråk finns utanför upptagningsområdet. Påverkan på friluftslivet är därmed minimal.

Av 3 § Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden framgår att Länsstyrelsen särskilt ska verka för att riksintressena tillgodoses i prövningen av ett mål eller ärende när 3 och 4 kap. MB ska tillämpas. Länsstyrelsen ska alltså bevaka att riksintresset för friluftsliv och naturvärden inte påverkas av sökt åtgärd. Länsstyrelsens bedömning väger därmed också oerhört tungt i denna del.

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att den ansökta åtgärdens påverkan på friluftslivet är acceptabel, eftersom anläggningen placeras i anslutning till befintlig verksamhet. Länsstyrelsen har inget att erinra i fråga om påverkan på naturmiljön. Det är därmed anmärkningsvärt att

Bygglovsenheten, trots Länsstyrelsens ställningstagande, gjort bedömningen att sökt åtgärd bedöms kunna medföra skada på riksintresset. Det är Bauers uppfattning att Länsstyrelsens bedömning ska vara vägledande vid Miljö- och stadsbyggnadsnämndens prövning samt att riksintresset för friluftsliv och naturvård därmed inte ska hindra ett bifall till Ansökan.

Avvägning allmänna och enskilda intressen

Av 2 kap. 1 § PBL framgår att det vid prövning av bl. a bygglovsansökan ska tas hänsyn till både allmänna och enskilda intressen.

I Bygglovsenhetens tjänsteskrivelse anges att det allmänna intresset av att använda marken för det avsedda ändamålet utan ytterligare inskränkningar på natur- och rekreationsvärdena väger tyngre än det enskilda och allmänna intresset av att etablera en ny radiomastanläggning i området.

Enligt Bauers uppfattning är intresset att etablera en ny radiomastanläggning inte motstående intresset att använda marken som natur- och rekreationsområde. Bauer gör, i linje med Länsstyrelsens bedömning avseende radiomastens påverkan på riksintresset för friluftslivet, gällande att allmänhetens användning av markområdet inte påverkas nämnvärt av en ny radiomast. För det fall att en avvägning ändå ska göras ska följande beaktas.

Av praxis följer att för anläggningar vars uppförande utgör ett starkt allmänt intresse kan omfattande natur- och kulturvärden i vissa fall tvingas stå åt sidan. Så som Bauer tidigare anfört finns starka allmänna intressen av att ytterligare en mast uppförs. Bauers radiostationer fungerar som bärare av VMA-meddelanden som kan sändas ut från radiomasten. Radiomasten kommer att täcka över 2 miljoner svenskar, vilket är en femtedel av totala befolkningen. Uppförandet av ytterligare en mast utgör således i sig ett allmänt intresse som ska beaktas vid prövning enligt 2 kap. 1 § PBL. Det ska vidare påpekas att Länsstyrelsen har kommit fram till natur- och friluftsliv inte kommer att påverkas av Ansökan. Att inte kunna vistas intill masten vintertid p.g.a. isras, som närboende bl.a. gjort gällande, utgör vidare en sådan begränsad påverkan, vilket gör att det allmänna intresset av att Ansökan bifalls ska väga tyngre.

Att befintliga radiomaster inom området har kapacitet att klara ytterligare etableringar av tillkommande teknik och att det ur teknisk synpunkt är möjligt att samordna ska inte beaktas vid en eventuell intresseavvägning. Rätten att sända radio och TV är en grundlagsskyddad rättighet enligt yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Bestämmelserna om sändningsrätten i YGL kompletteras av ytterligare bestämmelser i bl.a. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ("EkomL"). Den som vill sända radio har ingen skyldighet att använda sig av befintliga kommunikationsnät. De skyldigheter till samlokalisering som kan åläggas enligt EkomL gäller främst de operatörer av allmänna kommunikationsnät, dvs. de som innehar eller på annat sätt råder över ett allmänt kommunikationsnät eller tillhörande installation, som har betydande inflytande på marknaden. Av förarbetena till EkomL framgår att obligatorisk samlokalisering kommer ifråga först om bygglov inte kan erhållas, och att det då krävs starka skäl, såsom ett behov av skydd för miljö, folkhälsa och allmän säkerhet (prop. 2002/03:110 s. 182). Några sådana skäl finns inte i detta fall. Att hänvisa till att samlokalisering i första hand bör ske är således felaktigt då möjligheten till ett eventuellt bygglov för uppförande av mast först och

främst ska utredas. Prövningen av Ansökan ska alltså ske enligt bestämmelserna i PBL, utan beaktande av eventuell alternativ möjlighet att använda befintlig radiomaster.

Stads- och landskapsbild

Radiomastens placering är lämplig med hänsyn till stads- och landskapsbilden. Så som påvisas av de fotomontage som är bilagda Ansökan smälter radiomasten väl in med omgivande miljö, dvs. intill de två befintliga Nackamasterna. Nackamasterna har funnits på platsen under lång tid. En ytterligare närbelägen radiomast kommer därmed inte påverka helhetsintrycket. Det ska vidare noteras att radiomasten som omfattas av Ansökan är betydligt lägre än de två befintliga Nackamasterna (jfr 212 m mot 299 m höga). Påverkan på stads- och landskapsbilden skulle naturligtvis även vara mycket större om radiomasten istället placerades ensamt på en annan plats.

Förlorad utsikt

Närboende har framfört synpunkter om att utsikten kommer förstöras för det fall ytterligare en mast uppförs. Det kan konstateras att det i praxis finns flera rättsfall där domstolen i fråga om prövning av bygglovsansökan för master gjort bedömningen att förlorad/försämrad utsikt inte ska anses utgöra en sådan betydande olägenhet som avses i 2 kap. 9 § PBL. Bauer hänvisar i denna del bl.a. till RÅ 2010 ref 62 där Regeringsrätten uttalat följande.

"Utbyggnaden av infrastrukturen för trådlös kommunikation är av stort allmänintresse. Det är oundvikligt att en mast för mobiltelefoni på grund av sin höjd i många fall blir synlig från flera håll och ibland måste placeras i nära anslutning till bostadsbebyggelse. Även om en anläggning av aktuellt slag kan upplevas som en olägenhet, så måste därför enskilda räkna med att de kan tvingas tåla ett förhållandevis stort intrång i sin närmiljö. Det gäller särskilt, om anläggningen är nödvändig för att uppnå det avsedda allmännyttiga ändamålet, och om det är svårt att finna en alternativ och för alla enskilda lämpligare placering."

Även boendes närhet till en master har belysts i flera rättsfall. Av praxis följer att t.o.m. ett avstånd om 75 meter kan anses godtagbart. Detta ska jämföras med de 850 meter som är avståndet till närmaste bostad i förevarande fall. Från vissa villor kommer radiomasten vidare inte ens synas då radiomasten skyms av en bergsvägg. Kammarrätten har i ett mål där förutsättningarna var ganska lika förevarande fall (KamR i Sundsvalls dom av den 2 september 2010 i mål nr 811-09) sammanfattningsvis anfört att förhållandet att en mast placeras 185 meter från närmaste bostadshus inte i sig utgör ett skäl att avslå ansökan om bygglov. I förevarande fall hade det vidare framkommit att riksintresset för friluftsliv inte skulle hindras av masten eller att åtgärden påtagligt skadade områdets natur- och kulturvärden. Enligt Kammarrätten utgjorde därmed 2 kap. PBL inte något hinder mot lokaliseringen av masten.

Övrigt

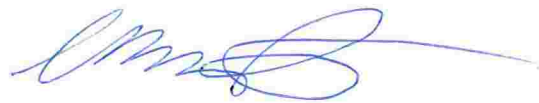
Turistföreningen har anfört att området eventuellt kommer att inrättas som naturreservat. Det kan dock konstateras att det område som är föremål för Ansökan inte omfattas av framtida planer på inrättande som naturreservat. Bauer hänvisar i denna del till ÖP:n s. 55.

Naturskyddsföreningen har anfört att en nattskärra observerats under häckningstid på Orrmossen. Frågan om artskydd och eventuell dispens från artskyddsföreningen ska inte beaktas vid prövning av bygglov. Bauer kommer dock inför eventuell exploatering utreda frågan närmare samt tillse att eventuellt erforderliga dispenser erhålls.

Som ovan

Patric Olofsson

Christina Rydell Ahlström